

Ròomù Fi Ìran náà Múlẹ̀ - Nọmbà Mèsàn-án

Kíkò Àwọn Ìpilẹ̀ Síìlẹ̀: Àríyànjìyàn nípa “The Daily” àti Àwọn Àbájáde Ìkòsílẹ̀ Òtító nínú Àsọ̀tẹ̀lẹ̀ Adventist

Jeff Pippenger

2024-08-21

Lọwólọwọ̀ yíí a n dojú kọ̀ ilà àsọ̀tẹ̀lẹ̀ ti àwọn àríyànjìyàn inú itàn Adventi tí ó ti wáyé nípa oríṣìíríṣì àmì ti Romu. Lọwólọwọ̀ yíí a n dojú kọ̀ “ìgbà gbogbo” nínú ìwé Dáníèlì. Àríyànjìyàn náà dúrò fún ìkòsílẹ̀ àwọn ìpilẹ̀ Adventism, ìkòsílẹ̀ àṣẹ̀ Ẹ̀mí Àsọ̀tẹ̀lẹ̀, àti ìkòsílẹ̀ ojíṣẹ̀ tí Ọ̀lórún yàn. Ìkòsílẹ̀ iṣẹ̀ Miller pẹ̀lú, dúrò fún ìkòsílẹ̀ itoní tí a fi fún Miller láti ọ̀dọ̀ àwọn àngẹ̀lì ọ̀run, àwọn tí wọn darí Miller sí ọ̀ye rẹ̀ nípa iṣẹ̀-ìránṣẹ̀ tí imúgbòòrò imọ̀ mú jáde nígbà tí a sí ìwé Dáníèlì sílẹ̀ ní ọ̀dún 1798.

Àwọn tí wọn kọ̀ ọ̀tító tí n dá agbára náà mò (Ròomù aláìsìn) tí ó dá agbára pòòpù dúrò kí a má bà a fi hàn nínú Keji Teshalónikà, n fi hàn pé wọn kò ní fẹ̀ ọ̀tító, àti pé nítorí kíkọ̀ ifẹ̀ ọ̀tító sílẹ̀, wọn gba irọ̀. Irọ̀ náà sì, ní ẹ̀yà tirẹ̀, mú itànje líle wá sórí wọn. Irọ̀ náà ni idí, itànje líle tí wọn sì gbà ni èsì rẹ̀. Àìní ifẹ̀ sí ọ̀tító ni imísí wọn. Irọ̀ náà dúrò fún yíyan itẹ̀wógba onírúurú ẹ̀kọ̀ Bíbélì, ní idàkòró sí àwọn tí wọn gbà nínú ọ̀tító pípé. Ẹ̀yí ni idí tí àfihàn Aísáyà nípa itànje líle ti Pọ̀lù fi jẹ̀ itànje púpọ̀, kí í ṣe itànje kan soṣo. Ẹ̀gbé keji sì ni àwọn tí wọn ní fẹ̀ ọ̀tító, tí wọn gba ìpilẹ̀ ọ̀tító pípé, tí Aísáyà sì dá wọn mò gégé bí àwọn tí n wárirí ní ọ̀rọ̀ Ọ̀lórún.

Báyí ni Olúwa wí, Ọ̀run ni itẹ̀ mi, ayé sì ni àpótí-esè mi: ilé wo ni ẹ̀yin yóò kọ̀ fún mi? ibo sì ni ibi isinmi mi? Nítorí ọ̀wọ̀ mi ni ó dá gbogbo nńkan wọ̀nyí, gbogbo wọn sì ti wà, ni Olúwa wí: ṣùgbọ̀n sí ọ̀kúnrin yíí ni ẹ̀mi yóò wo, àní sí ẹ̀ni tí ó jẹ̀ taláka, tí ó ní ẹ̀mí tí ó bàjẹ̀, tí ó sì n wárirí ní ọ̀rọ̀ mi. Ẹ̀ni tí ó pa màlúù dàbí ẹ̀ni pé ó pa ẹ̀niyàn; ẹ̀ni tí ó rúbọ̀ agùntàn dàbí ẹ̀ni pé ó gé ọ̀run ajá; ẹ̀ni tí ó fi ọ̀rẹ̀ rúbọ̀ hàn dàbí ẹ̀ni pé ó rú ẹ̀jẹ̀ ẹ̀lẹ̀dẹ̀; ẹ̀ni tí ó sun tùràrí dàbí ẹ̀ni pé ó bù kún ọ̀rìṣà. Bée ni, wọn ti yan ọ̀nà ara wọn, ọ̀kàn wọn sì n yò nínú àwọn ohun iríra wọn. Ẹ̀mi pẹ̀lú yóò yan itanranje wọn, ẹ̀mi yóò sì mú ohun tí wọn bèrù wá sórí wọn; nítorí nígbà tí mo pé, kò sí ẹ̀ni tí ó dáhùn; nígbà tí mo sọ̀rọ̀, wọn kò fetí sí i: ṣùgbọ̀n wọn ṣe búburú níwájú ojú mi, wọn sì yan ohun tí inú mi kò dùn sí. Ẹ̀ gbọ̀ ọ̀rọ̀ Olúwa, ẹ̀yin tí n wárirí ní ọ̀rọ̀ rẹ̀; àwọn arákúnrin yín tí ó kóriira yín, tí wọn sì lé yín jáde nítorí orúkọ̀ mi, wí pé, Kí a yin Olúwa lógo: ṣùgbọ̀n ọ̀n yóò farahàn sí ayọ̀ yín, a ó sì fi wọn sí itijú. Isaiah 66:1-5.

Àwọn tí n m̀ níwájú Ọ̀rọ̀ Ọ̀lórún ni àwọn ẹ̀ni itilẹ̀yìn Ísírẹ̀lì, àwọn tí ní àwọn ojú ikeyin ni a ṣàfihàn gégé bí àsíá.

Yóò sì gbé àsíá kalẹ̀ fún àwọn orílẹ̀-èdè, yóò sì kó àwọn ẹ̀ni itijú Israẹ̀lì jọ, yóò sì kó àwọn tí a tú ká Juda jọ láti igun m̀erin ayé. Isaiah 11:12.

Ọ̀lórún sọ̀ di mí mò pé ọ̀n ni ó kọ̀ ilé náà tí ẹ̀gbé àwọn tí n rú àwọn ẹ̀bọ̀ ibàjẹ̀ kalẹ̀ n sọ̀ pé àwọn ni wọn kọ̀. Ilé náà ni wọn gbẹ̀kẹ̀ lé nígbà tí wọn n kẹ̀de pé, “Tẹ̀npilì Olúwa ni wọ̀nyí.”

Dúrò ní ẹ̀nu-ọ̀nà ilé Olúwa, kí o sì kẹ̀de ọ̀rọ̀ yíí níbẹ̀, kí o sì wí pé, Ẹ̀ gbọ̀ ọ̀rọ̀ Olúwa, gbogbo yín ti Júda, tí n wọ̀ àwọn ẹ̀nu-ọ̀nà wọ̀nyí láti bọ̀ Olúwa. Báyí ni Olúwa àwọn ọ̀mọ̀-ogun,

Ọlórun Israeli, wí: Ẹ tún ọ̀nà yín àti iṣẹ́ yín ṣe, èmi yóò sì jẹ́ kí ẹ́ máa gbé ní ibi yìí. Ẹ́ má ṣe gbékè lé ọ̀rò èké, ní wí pé, Tẹ̀npìlì Olúwa, Tẹ̀npìlì Olúwa, Tẹ̀npìlì Olúwa, ni wọ̀nyí. Jeremiah 7:2–4.

Àwọn tí wọn “gbékèlé” ọ̀rò èké ni àwọn tí wọn gba irò gbọ́. Ilé tí Olúwa kọ ni a gbé didè lóri ipilẹ́ tí Ọ̀un tikára Rẹ̀ pèlú dá. Ẹ́ka àwọn tí wọn kò láti dáhùn nígbà tí Ọlórun pè, yàn ọ̀nà tiwọn, wọn sì ní inú-dídùn nínú àwọn ohun iríra. Wọn yàn “ọ̀nà,” àti “àwọn ohun iríra,” ní ọ̀pọ̀, nígbà tí Jeremiah rẹ̀.

Báyìí ni Olúwa wí, Ẹ́ dúró ní àwọn ọ̀nà, kí ẹ́ sì wò ó, kí ẹ́ sì béèrè fún àwọn ọ̀nà àtíjọ́, níbi tí ọ̀nà rere wà, kí ẹ́ sì máa rìn nínú rẹ̀, ẹ́ ó sì rí isinmi fún ọ̀kàn yín. Sùgbón wọn wí pé, A kí yóò rìn nínú rẹ̀. Mo tún fi àwọn olùṣọ́ kalẹ́ lóri yín, ní sísọ pé, Ẹ́ fetí sí ohun ipè. Sùgbón wọn wí pé, A kí yóò fetí sí i. Nítorí náà ẹ́ gbọ́, ẹ̀yin orílẹ̀-èdè, kí ẹ́ sì mọ́, iwọ́ àpéjọ́, ohun tí ó wà láárín wọn. Gbọ́, iwọ́ ayé: kíyèsí i, èmi yóò mú ibi wá sórí àwọn èniyàn yìí, àní èso irònú wọn, nítorí wọn kò fetí sí ọ̀rò mi, bèẹ̀ ni sí òfin mi, sùgbón wọn kò ọ́. Ẹ́ṣe tí tùràrí láti Šebà fi n tọ́ mí wá, àti ọ̀pá olóòdùrùn didùn láti ilẹ́ jìjìn? Àwọn ẹ̀bọ́ sisun yín kò ṣe itẹ̀wọ́gbà, bèẹ̀ ni àwọn ẹ̀bọ́ yín kò dùn sí mi. Jeremiah 6:16–20.

Nínú orí kẹ́èdógún, Jeremiah pe ijọ́ búburú tí kò fẹ́ fetí sí, bí ó tilẹ́ jẹ́ pé wọn ní etí, ní “àpéjọ́ àwọn ẹ̀lẹ̀yà.” A fi “olùṣọ́” fún ijọ́ yìí nínú itàn ihinrere ángẹ̀lì kííní àti kejì, àti lẹ̀kansi nínú itàn ángẹ̀lì kẹ́ta, sùgbón wọn kò láti rìn ní ọ̀nà rere, èyí tí í ṣe ọ̀nà àtíjọ́. Dípò bèẹ̀, wọn rìn nínú “àwọn ọ̀nà.” Nítorí èyí, Isaiah fi hàn pé Ọlórun yóò yan ọ̀pọ̀lọ̀pọ́ itanranje, nítorí wọn yan ọ̀pọ̀lọ̀pọ́ ọ̀nà èké dípò ọ̀nà pípéye tí ọ̀nà àtíjọ́. Gẹ́gẹ́ bí ẹ̀rì Isaiah, ijọ́ àwọn ẹ̀lẹ̀yà náà, ijọ́sin wọn ni Olúwa kò. Sister White so ọ̀pọ̀lọ̀pọ́ itanranje Isaiah pò mọ́ itanranje alágbára ti Paul ní tààrà, ó sì fi í sí àyíká ikòsílẹ̀ àwọn òtítọ́ ipilẹ̀, ipilẹ̀ náà tí Olúwa fi kọ́ ilé Rẹ̀ tí ó sì n kọ́ ilé Rẹ̀ lé lóri.

“Eni tí ó n rí ohun tí ó wà lábẹ́ ojú ilẹ̀, tí ó sì n ka ọ̀kàn gbogbo èniyàn, sọ nípa àwọn tí wọn ti ní imólẹ́ púpọ́ pé: ‘Kò ṣe wọn ní iponjú, bèẹ̀ ni kò yà wọn lenu nítorí ipò iwà àti ti èmí wọn.’ Bèẹ̀ ni, wọn ti yan ọ̀nà ara wọn, ọ̀kàn wọn sì n yọ́ nínú àwọn ohun iríra wọn. Èmi pèlú yóò yan itanjanje wọn, èmi yóò sì mú ohun tí wọn n bèrù wá sórí wọn; nítorí nígbà tí mo pé, kò sí eni tí ó dáhùn; nígbà tí mo sòrò, wọn kò gbọ́: sùgbón wọn ṣe búburú níwájú ojú Mí, wọn sì yan ohun tí inú Mí kò dùn sí.’ ‘Ọlórun yóò rán iṣinà líle sí wọn, kí wọn lè gba irọ́ gbọ́,’ nítorí wọn kò gba ifẹ́ òtítọ́, kí wọn lè rí igbàlà,’ ‘sùgbón wọn ní inú didùn nínú àìṣòdodo.’ Isaiah 66:3, 4; 2 Thessalonians 2:11, 10, 12.”

“Olùkọ́ tí ọ̀run béèrè pé: ‘Itanjanje wo ni ó lè lágbára jù láti tan ọ̀kàn jẹ́ ju irísí pé ẹ́ n kọ́ ilé yín lóri ipilẹ̀ tó tọ́ àti pé Ọlórun n gba iṣẹ́ yín, nígbà tí ní ti gidi ẹ́ n ṣe ọ̀pọ̀lọ̀pọ́ nńkan gẹ́gẹ́ bí ilàna ayé, tí ẹ́ sì n ṣe sí Jèhófà? Á, itanjanje nílá ni, iṣitàn amúnikún-fún-ẹ̀rù ni, tí n gba ọ̀kàn lẹ̀wọ́, nígbà tí àwọn èniyàn tí wọn ti mọ́ òtítọ́ rí tẹ̀lẹ̀, bá ṣi àwòrán iwà-bí-Ọlórun yà sọ̀tọ́ sí èmí àti agbára rẹ̀; nígbà tí wọn bá ro pé àwọn ọ̀lórò ni, tí wọn sì ti pọ́ sí i ní ọ̀rò, tí wọn kò sì nílò nńkan kan, nígbà tí ní ti gidi wọn nílò ohun gbogbo.’”

“Ọlórun kò yípadà sí àwọn iránsẹ́ Rẹ̀ olóòtítọ́ tí wọn n pa aṣọ́ wọn mọ́ láilábawọn. Sùgbón ọ̀pọ́ èniyàn n kẹ́ pé, ‘Àláfíà àti ààbò,’ nígbà tí iparun ojiji n bọ́ wá sórí wọn. Bí kò bá sí irònúpiwàdà pípé, bí àwọn èniyàn kò bá rẹ́ ara wọn sílẹ̀ ní ọ̀kàn wọn nípasẹ́ ijẹ́wọ́, tí wọn kò sì gba òtítọ́ gẹ́gẹ́ bí ó ti wà nínú Jèsù, wọn kí yóò wọ́ ọ̀run láé. Nígbà tí iwẹ̀nùmọ́ bá ṣelẹ́ láárín

wa, a kì yòò tún sinmi ní ìtura mọ́, ní fifi ara wa yangàn pé a jẹ ọlọrò, a sì pọ sí i ní ọrọ, pé a kò ní àìní ohunkóhun.”

“Ta ni ó lè sọ ní òtítọ pé: ‘A ti dán wúra wa wò nínú iná; aṣọ wa kò ní àbàwọn láti ọ̀dọ̀ ayé’? Mo rí Olùkọ́ wa tí ń tọ́ka sí àwọn aṣọ ti ohun tí a ń pè ní ọ̀dodo. Nígba tí Ó bọ́ wọn kúrò, Ó fi àìmọ́ tí ó wà ní isàlẹ̀ hàn gbangba. Nígba náà ni Ó sọ fún mi pé: ‘Sé iwọ kò lè rí bí wọn ti fi iṣefara-hàn bo àìmọ́ wọn àti ibàjẹ̀ iwà wọn mọ́? “Báwo ni ilú olóòtítọ̀ ṣe di àgbèrè!” A ti sọ ilé Baba Mi di ilé ojà, ibi tí iwàláàyè àti ọ̀go Ọlọrun ti kúrò! Nítorí èyí ni àìlera fi wà, agbára sì kù díẹ̀.” Testimonies, volume 8, 249, 250.

Nínú ẹ̀sẹ̀ náà, iḡo àpapọ̀ àwọn akéḡàn Jeremiah ni a fi hàn gégé bí àwọn Laodicea, àwọn tí wọn jẹ wúndiá aṣiwèrè.

“Ipo Iḡo tí a ṣàpẹrẹ̀ rẹ̀ nípasẹ̀ àwọn wúndiá òmùḡò, ni a tún sọ̀rọ̀ nípa rẹ̀ gégé bí ipò Laodicea.” Review and Herald, August 19, 1890.

Àwọn wúndiá aṣiwèrè fi àìní ọ̀rọ̀rọ̀ wọn hàn ní àkókò dídé Ìkígbe Ọ̀ru Àárín, nígbà tí wọn gba itanranje kan tí ó bá yíyàn tíwọn telẹ̀ mu nípa ọ̀nà tí wọn yòò gbà, nígbà tí wọn sì kọ̀ àwọn ọ̀nà àtíjọ̀ Jeremiah sílẹ̀. Àwọn ọ̀nà àtíjọ̀ ni ibi tí isinmi àti itúnú wà, àti isinmi àti itúnú náà ni ọ̀jò ikeyin.

“A tọ́ka mi sọkalẹ̀ sí àkókò náà nígbà tí ihinrere ángẹ̀lì kẹta ń dé sí iparí. Agbára Ọlọrun ti bà lé àwọn èniyàn Rẹ̀; wọn ti parí iṣẹ̀ wọn, wọn sì ti múra tán fún wákàtí idánwò tí ó wà níwájú wọn. Wọn ti gba ọ̀jò àkẹ̀yìn, tàbí ìtura láti iwájú Olúwa wá, a sì ti sọ ẹ̀rì aláàyè di mí múpadàbòsìpò. Ìkílò ńlá ikeyin náà ti dún káakiri, ó sì ti ru, ó sì ti mú ibínú bínú nínú àwọn olùgbé ayé tí kò fẹ̀ gba ihinrere náà.” Early Writings, 279.

Ní gbà itújáde Èmí Mímọ́ ni a tú itanran agbára le àwọn wúndiá Laodisiá aṣiwèrè, tí kò nífẹ̀ ọ̀títọ̀, tí nítorí náà sì yan irò láti gbàgbọ̀ dípò ọ̀títọ̀. Ìkòsilẹ̀ ọ̀títọ̀ ni a ka sí ikòsilẹ̀ ọ̀fin, nítorí ọ̀fin Ọlọrun wà ní imúṣe nínú àwọn ọ̀fin àṣotẹ̀lẹ̀ Rẹ̀.

“Ìfihàn kì í ṣe idásilẹ̀ tàbí imúdàgbàsókè ohun tuntun kan, bí kò ṣe ifarahàn ohun tí ó wà telẹ̀ ṣùgbọ̀n tí, títi a fi fihàn án, èniyàn kò mọ́. Àwọn ọ̀títọ̀ ńlá àti àinípẹ̀kun tí ó wà nínú ihinrere ni a ń fihàn nípasẹ̀ àwàrí pẹ̀lú isapá àti nípasẹ̀ irẹ̀lẹ̀ ara wa níwájú Ọlọrun. Olùkọ̀ àtọrunwá ń dari ọkàn ẹ̀ni oníreḡẹ̀ tí ń wá ọ̀títọ̀; àti nípasẹ̀ itòsónà Èmí Mímọ́, a ń jẹ́ kí ó mọ̀ àwọn ọ̀títọ̀ inú Ọ̀rọ̀ náà. Kò sì sí ọ̀nà imòye tí ó dájú tí ó sì munadoko ju kí a jẹ́ ẹ̀ni tí a ń dari báyií lọ. Ìlẹ̀rì Olùgbàlá náà ni pé, ‘Nígba tí ọ̀un, Èmí ọ̀títọ̀, bá dé, yòò dari yín sínú gbogbo ọ̀títọ̀.’ Nípasẹ̀ pípinni Èmí Mímọ́ ni a fi mú wa lóye Ọ̀rọ̀ Ọlọrun.”

“Onísáàmù kọ pé, ‘Nípa kí ni ọ̀dómọ̀kùnrin yòò fi mú ọ̀nà rẹ̀ mọ́? Nípa síṣọ̀ra sí i gégé bí ọ̀rọ̀ rẹ̀. Pẹ̀lú gbogbo ọkàn mi ni mo fi wá ọ: má ṣe jẹ́ kí n ṣìnà kúrò nínú àwọn àṣe rẹ̀.... Sí ojú mi, kí n lè rí àwọn ohun iyanu nínú ọ̀fin rẹ̀.”

“A ń kilò fún wa pé kí a máa wá ọ̀títọ̀ bí a ti ń wá iṣúra tí a fi pamọ́. Olúwa máa ń ṣí ọ̀ye ẹ̀ni tí ó ń wá ọ̀títọ̀ ní tòótọ̀ sílẹ̀; Èmí Mímọ́ sì ń jẹ́ kí ó lè lóye àwọn ọ̀títọ̀ ifihàn. Èyí ni oníkọ̀rin Sáàmù túmọ̀ sí nígbà tí ó bẹ̀ pé kí a ṣí ojú rẹ̀ láti rí àwọn ohun iyanu nínú ọ̀fin. Nígba tí ọkàn bá ń háfẹ̀fẹ̀ fún àwọn itayọ̀lọ́lá Jesu Kristi, a máa ń fún ọkàn-àyà ní agbára láti lóye ọ̀go ayé tí ó sà̀n jù. Nípa irànlọ̀wọ̀ Olùkọ̀ àtọrunwá nikan ni a fi lè lóye àwọn ọ̀títọ̀ Ọ̀rọ̀ Ọlọrun. Nínú ilé-ẹ̀kọ̀

Kristi ni a ti n kọ wa láti jẹ onírèlè àti oníwọn ara ẹni, nítorí a fi imọ òye àwọn àṣírí iwà-bí-Ọlórún fún wa.” Sabbath School Worker, December 1, 1909.

Láti kọ ihinrere tàbí ọ̀nà iṣẹ̀ ọ̀jò àkẹ́yìn sílẹ̀ ni láti kọ ọ̀fin Ọlórún sílẹ̀. Nígba tí Jeremiah sọ pé, “wọn kò fetí sí ọ̀rò mi, bèẹ̀ ni sí ọ̀fin mi, sùgbọ̀n wọn kọ ọ̀,” ó n fara mọ́ Hosea.

A pa àwọn èniyàn mi run nítorí àìní imọ̀: nítorí iwọ́ ti kọ imọ̀ sílẹ̀, èmi náà yóò kọ ọ̀ sílẹ̀, kí iwọ́ má bàa jẹ àlùfáà fún mi mọ̀: níwọn bí iwọ́ ti gbàgbé ọ̀fin Ọlórún rẹ, èmi náà yóò gbàgbé àwọn omọ rẹ. Hosea 4:6.

Ìmọ̀ tí àwọn aṣiwèrè kò ni imúgbòòrò imọ̀, èyí tí Dániẹ̀lì tọ́ka sí pé yóò ṣẹ̀lẹ̀ ní àkókò ọ̀pin. Ní àkókò ọ̀pin ní ọ̀dún 1798, léyìn náà sì tún ní àkókò ọ̀pin ní ọ̀dún 1989, imúgbòòrò imọ̀ kan wà tí a fi ilàna múlẹ̀ láti ọ̀wọ̀ ojìṣẹ̀ náà tí Ọlórún yàn láti lò bí Ó ti n gbé ipilẹ̀ kalẹ̀ fún ọ̀kọ̀ọ̀kan àwọn iran méjèjèjì tí wọn jọra náà. A sètò àwọn ọ̀títọ̀ ipilẹ̀ wònyí nípa àwọn ọ̀fin Bíbẹ̀lì kan pátó tí a sọ́payá fún àwọn ojìṣẹ̀ tí a yàn nínú itàn kálukú wọn, àti pé àwọn ọ̀títọ̀ ipilẹ̀ wònyí ni àwọn ọ̀nà àtíjọ́ Jeremáyà, wọn sì ni àwọn ọ̀títọ̀ tí, ní ikeyin, n sojú fún ọ̀róró àwọn ihin iṣẹ̀ igbe ọ̀gànjọ́ àti igbe nílá. Ọ̀jò ikeyin n mú ihin iṣẹ̀ igbe nílá jáde nínú itàn ididì àwọn ẹgbẹ̀rún mẹ̀rínlélógórin [144,000], léyìn èyí sì ni ó tún n mú ihin iṣẹ̀ igbe nílá jáde nínú itàn ikọ̀jọ̀pọ̀ agbo ẹran Ọlórún miiran tí ó sì wà ní Babiloni. Ọ̀jò ikeyin jẹ̀ ihin iṣẹ̀ méjèjèjì àti ọ̀nà iṣiṣẹ̀ tí n mú ihin iṣẹ̀ náà jáde. Imúgbòòrò imọ̀ ti Dániẹ̀lì ni ó bèrẹ̀ ilàna idánwò ọ̀lọ̀pọ̀-igbésẹ̀ mẹ̀ta.

Ó sì wí pé, Lọ ní ọ̀nà rẹ, Daniẹ̀li: nítorí a ti pa àwọn ọ̀rò náà mọ̀, a sì fi èdidi di wọn títi di àkókò ọ̀pin. Ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ ni a ó sọ di mímọ̀, a ó sì sọ wọn di funfun, a ó sì dán wọn wò; sùgbọ̀n àwọn èniyàn búburú yóò máa hùwà búburú: kò sì sí ẹnikan nínú àwọn búburú tí yóò lóye; sùgbọ̀n àwọn ọ̀lọ̀gbọ̀n yóò lóye. Daniẹ̀li 12:9, 10.

Àwọn èniyàn búburú Dániẹ̀lì ni àwọn wúndiá òmùgò Mátù, tí wọn yàn láti dúró nínú ipò Laodíkià wọn. A fi ipò wọn hàn nínú igbésẹ̀ kẹta nínú àwọn àdánwò mẹ̀ta Dániẹ̀lì, nígbà tí a dán àwọn ọ̀lọ̀gbọ̀n àti àwọn búburú wò pẹ̀lú. Àdánwò ikeyin ni ibi tí a ti mú idájọ̀ ṣe, àti pé níbẹ̀ ni àwọn ẹgbẹ̀ méjèjèjì ti fihàn bóyá wọn ní ọ̀róró náà.

“Lẹ̀kansi àwọn ọ̀we wònyí n kóni pé kò ní sí àkókò idánwò kankan léyìn idájọ̀. Nígba tí iṣẹ̀ ihinrere bá ti parí, iyapa láàrín ẹni rere àti ẹni búburú yóò tẹ̀lẹ̀ e lẹ̀sẹ̀kẹ̀sẹ̀, àti pé ayánmọ̀ ẹgbẹ̀ kọ̀ọ̀kan ni a ó fi múlẹ̀ títi láé.” Christ’s Object Lessons, 123.

Ìfihàn iwà ní idánwò kẹta n dá àwọn olùjosin mọ̀ gẹ́gẹ̀ bí Laodicean aláìgbọ̀n tàbí Philadelphian ọ̀lọ̀gbọ̀n. Idánwò ikeyin ni a n mú ṣe ní ibamu pẹ̀lú iṣẹ̀ iròyìn ọ̀jò àfẹ̀yinti, èyí tí a ti mú wá sí imọ̀lẹ̀ nípasẹ̀ ọ̀nà-iṣe ọ̀jò àfẹ̀yinti. Láti kọ ọ̀nà-iṣe ọ̀jò àfẹ̀yinti sílẹ̀ n fi ọ̀kàn èniyàn sí ipò kan níbi tí wọn kò ti lè lóye iṣẹ̀ iròyìn ọ̀jò àfẹ̀yinti. Isaiah fi iṣẹ̀ iròyìn àti ọ̀nà-iṣe náà hàn gẹ́gẹ̀ bí idánwò ikeyin.

Ta ni yóò kọ ní imọ̀? Ta ni yóò sì mú lóye ẹ̀kọ̀? Àwọn tí a ti já nínú wàrà kúrò, tí a sì ti yà kúrò légbẹ̀ omú. Nítorí aṣe gbọ̀dọ̀ máa wà lóri aṣe, aṣe lóri aṣe; ilà lóri ilà, ilà lóri ilà; níhìn-ín diẹ̀, níbẹ̀ diẹ̀: Nítorí pẹ̀lú ètè tí n ta ahọ̀n àti èdè miiran ni yóò fi bá àwọn èniyàn yìi sọ̀rò. Àwọn tí ó sọ fún pé, Èyí ni isinmi tí e fi lè mú aláárẹ̀ sinmi; èyí sì ni itura: sùgbọ̀n wọn kò fẹ̀ gbọ̀. Sùgbọ̀n ọ̀rò Olúwa jẹ̀ sí wọn aṣe lóri aṣe, aṣe lóri aṣe; ilà lóri ilà, ilà lóri ilà; níhìn-ín diẹ̀, níbẹ̀ diẹ̀; kí wọn lè máa lọ, kí wọn sì ṣubú sẹ̀yin, kí a sì fọ̀ wọn, kí a deṣùn tẹ̀ wọn, kí a sì mú wọn. Nítorí

nàà, ẹ gbọ ọrọ Olúwa, ẹyin ẹniyàn ẹlẹgàn, tí n ẹ alákòóso àwọn ẹniyàn yíí tí ó wà ní Jerusalemu. Nítorí ẹ ti wí pé, A ti dá májẹmú pẹlú ikú, a sì ti ẹ àdéhùn pẹlú isà òkú; nígbà tí àjàkálẹ̀ ìgbẹ̀míí tí n ẹ̀n sà̀n bọ̀ bá kojá, kì yòò dé bá wa: nítorí a ti fi irọ ẹ ibi ààbò wa, a sì ti fi èké pamọ sí ara wa: Nítorí nàà bá yíí ni Olúwa Ọlórún wí pé, Wò ó, ẹmi yòò fi òkúta kan sí Sioni fún ìpilẹ̀, òkúta tí a ti dán wò, òkúta igun iyebíye, ìpilẹ̀ tí ó dájú: ẹni tí ó bá gbàgbọ̀ kì yòò yára. Ẹmi yòò sì fi idájọ̀ lélé gégé bí okùn iwọn, àti òdodo gégé bí òjé iwọn: yinyin yòò sì gbá ibi ààbò irọ̀ kúrò, omi yòò sì sà̀n bo ibi ifarapamọ̀ nàà. A ó sì mú májẹmú yín pẹlú ikú di asán, àdéhùn yín pẹlú isà òkú kì yòò dúró; nígbà tí àjàkálẹ̀ ìgbẹ̀míí tí n ẹ̀n sà̀n bọ̀ bá kojá, nígbà nàà ni a ó fi í tẹ̀ yín mólẹ̀. Isaiah 28:9–18.

“Okùn iyà tí n kún àkúnya” nínú àsọtẹ̀lẹ̀ Bíbẹ̀lì ni ilọ̀síwájú idààmú òfin Ojọ̀ Àikú, ẹ̀yí tí ó bẹ̀rẹ̀ pẹ̀lú òfin Ojọ̀ Àikú tí ó n bọ̀ láìpẹ̀ ní Orílẹ̀-èdè Amẹ̀ríkà. Àwọn Laodíkíà aṣiwèrè, ẹ̀niyàn búburú wọ̀nyí tí wọ̀n kò ní “ifé òtító,” tí, nítorí nàà, wọ̀n sì kọ̀ ilósókè ìmọ̀, gbàgbọ̀ pé “okùn iyà tí n kún àkúnya” nàà “kì yòò dé” sórí wọ̀n, nítorí pé, láàárín àwọn nṣkan mìíràn, wọ̀n yàn láti gba itumọ̀ èké kan ti ààmì kan ti Róòmù nínú àsọtẹ̀lẹ̀ Bíbẹ̀lì. Nípa ẹ̀sẹ̀ bẹ̀, wọ̀n dá àwòṣe àsọtẹ̀lẹ̀ èké kan sílẹ̀ lórí ìpilẹ̀ àsọtẹ̀lẹ̀ tiwọ̀n fúnra wọ̀n. A kọ̀ ìpilẹ̀ wọ̀n lórí iyanrìn, ẹ̀yí tí ó dúró fún ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ àpáta kéékèké tí a ti fọ̀ pẹ̀pẹ̀. Sùgbọ̀n a kọ̀ ìpilẹ̀ àwọn ọ̀lọ̀gbọ̀n lórí Àpáta kan soṣo.

Gégé bí oore-ọ̀fẹ̀ Ọlórún tí a fi fún mi, gégé bí ọ̀lọ̀gbọ̀n akólé ilé, ẹ̀mi ti fi ìpilẹ̀ lélé, ẹ̀lòmíràn sì n kọ̀ lé e lórí. Sùgbọ̀n kí olúkúlùkù kiyèsára bí ó ti n kọ̀ lé e lórí. Nítorí kò sí ìpilẹ̀ mìíràn tí ẹ̀nikẹ̀ni lè fi lélé ju ẹ̀yí tí a ti lélé lọ, ẹ̀yíni ni Jésù Kristi. Ní bá yíí, bí ẹ̀nikẹ̀ni bá fi wúra, fàdákà, òkúta iyebíye, igi, koriko gbígbe, idígbe kọ̀ lé orí ìpilẹ̀ yíí; isẹ̀ olúkúlùkù ni a ó fi hàn gbangba: nítorí ojọ̀ nàà ni yòò sọ̀ ọ̀ di mímọ̀, nítorí a ó fi iná sí i payá; iná nàà yòò sì dán isẹ̀ olúkúlùkù wò pé irú wo ni í ẹ̀. 1 Kọ̀rinti 3:10–13.

A fi àwọn ìpilẹ̀ èké wé ìpilẹ̀ tòótọ̀, ẹ̀yí tí í ẹ̀ Kírísítì Jésù—Àpáta nàà. A máa fi ìpilẹ̀ tòótọ̀ tàbí èké hàn nínú ikeyin àwọn idánwò mẹ̀ta Dániẹ̀lì. A ó “fi iná fi í hàn”—iná Ojìṣẹ̀ Májẹmú nàà, ẹ̀ni tí yòò tètè wá sí tẹ̀npìlì Rẹ̀. Nígbà nàà ni a ó fi irú ẹ̀niyàn kan hàn tí wọ̀n ti dá májẹmú pẹ̀lú ikú, a ó sì fi irú ẹ̀niyàn kan hàn tí wọ̀n ti dá májẹmú iyè.

Wò ó, ẹ̀mi yòò rán ojìṣẹ̀ mi, yòò sì tún ọ̀nà ẹ̀ níwájú mi; Olúwa nàà, ẹ̀ni tí ẹ̀yin n wá, yòò sì yára dé sínú tẹ̀npìlì rẹ̀, àní ojìṣẹ̀ májẹmú nàà, ẹ̀ni tí inú yín dùn sí: wò ó, yòò dé, ni Olúwa àwọn ọ̀mọ̀-ogun wí. Sùgbọ̀n ta ni ó lè farada ojọ̀ ibòwò rẹ̀? ta ni yòò sì dúró nígbà tí ó bá farahàn? nítorí ó dàbí iná amúnisọ̀ di mímọ̀, ó sì dàbí ọ̀ṣẹ̀ alágbàfọ̀: yòò sì jókòó bí amúnisọ̀ fàdákà di mímọ̀ àti ẹ̀ni tí n wẹ̀ é mọ̀; yòò sì sọ̀ àwọn ọ̀mọ̀ Lefi di mímọ̀, yòò sì fọ̀ wọ̀n mọ̀ bí wúra àti fàdákà, kí wọ̀n lè máa rú ọ̀rẹ̀-ẹ̀bọ̀ sí Olúwa nínú òdodo. Nígbà nàà ni ọ̀rẹ̀-ẹ̀bọ̀ Juda àti Jerusalemu yòò dùn mọ̀ Olúwa, gégé bí ìgbà àtijọ̀, àti bí ti ọ̀dún isáájú. Ẹ̀mi yòò sì sún mọ̀ yín fún idájọ̀; ẹ̀mi yòò sì jẹ̀ ẹ̀lẹ̀rìí kíákíá lòdì sí àwọn abánìgbèndè, àti lòdì sí àwọn panságà, àti lòdì sí àwọn tí n búra èké, àti lòdì sí àwọn tí n ni alágbàṣe ní ìnira nínú owó isẹ̀ rẹ̀, opó, àti aláìni baba, àti àwọn tí n yí àjẹ̀jì kúrò nínú ẹ̀tọ̀ rẹ̀, tí kò sì bẹ̀rù mi, ni Olúwa àwọn ọ̀mọ̀-ogun wí. Malaki 3:1–5.

Ojìṣẹ̀ Májẹmú nàà sún mọ̀ ní idájọ̀ nígbà tí ilàna idánwò Dániẹ̀lì bá dé idánwò kẹ̀ta, tí a sì dán àwọn ọ̀lọ̀gbọ̀n àti àwọn ẹ̀niyàn búburú wò. Ilàna idánwò mẹ̀ta ìgbésẹ̀ Dániẹ̀lì bẹ̀rẹ̀ ní àkòkò ọ̀pin, nígbà tí a sí iwé Dániẹ̀lì sílẹ̀ tí ìmọ̀ sì pọ̀ sí i. Ìpòsì ìmọ̀ nàà ni a mú wá sí itànkálẹ̀ kedere nípasẹ̀ isẹ̀ ojìṣẹ̀ tí a

yàn tí ñ fún ipè. Málàkì sòrò sí ojìṣe nàà gégé bí “ojìṣe” tí “ñ pèsè ọ̀nà” níwájú díde Ojìṣe Májẹ̀mú nàà, ẹ̀ni tí ñ fí iná hàn ẹ̀ni tí ó ti wọ inú májẹ̀mú pẹ̀lú Rẹ̀, tàbí ẹ̀ni tí ó yàn láti dá májẹ̀mú pẹ̀lú ikú. Nínú itàn àwọn Millerite, Kristi wá sí tẹ̀npilì Rẹ̀ lójìjì ní October 22, 1844, àmì ọ̀nà kan tí ó ẹ̀fihàn ẹ̀sájú ọ̀fin Sunday tí ñ bọ̀ láipẹ̀.

“Wíwá Kristi gégé bí Àlùfáà Àgbà wa sí ibi mímọ̀ jùlọ̀, fún iwẹ̀nùmọ̀ ibi mímọ̀, gégé bí a ti fi hàn nínú Dániẹ̀lì 8:14; wíwá Ọ̀mọ̀ ẹ̀niyàn sí ọ̀dọ̀ Àgbàjo Ọ̀jọ̀, gégé bí a ti gbé kalẹ̀ nínú Dániẹ̀lì 7:13; àti wíwá Oluwa sí tẹ̀npilì Rẹ̀, gégé bí Málàkì ti sọ̀tẹ̀lẹ̀, jẹ̀ àpẹ̀júwe iṣẹ̀lẹ̀ kan nàà; ẹ̀yí sì tùn ni a ẹ̀fihàn nípa wíwá ọ̀kọ̀ iyàwọ̀ sí igbéyàwọ̀, gégé bí Kristi ti ẹ̀sàlàyé nínú ọ̀we àwọn wúndiá mẹ̀wàá, nínú Mátíù 25.” The Great Controversy, 426.

Ìkeyin nínú àwọn idánwò mẹ̀ta Dániẹ̀lì ẹ̀lẹ̀ ní àsikò ọ̀fin Sòndé tí ó sùnmo dé, nígbà tí Ọ̀jìṣe Májẹ̀mú nàà bá dé láti fi iná hàn ẹ̀ni tí ó ti dá májẹ̀mú pẹ̀lú iyè tàbí ikú, ẹ̀yí tí a gbé kalẹ̀ nínú àyíká àwọn ọ̀mọ̀ Léfi. Nígbà tí Malaki ẹ̀pẹ̀júwe àwọn wúndiá ọ̀lọ̀gbọ̀n àti aṣiwèrè ti Mátíù, tí wọn jẹ̀ àwọn Láódíkiá àti Fíládélfia ti Jóhánù, àti àwọn ọ̀lọ̀gbọ̀n àti ẹ̀niyàn búburú ti Dániẹ̀lì, a fi iná dán àwọn egbé méjèjì wò, léyìn nàà ni wọn sì fi ara wọn hàn pé ta ni ó jẹ̀, tàbí ta ni kí í ẹ̀, ọ̀mọ̀ Léfi.

Àwọn ọ̀mọ̀ Léfi ni àmì àwọn tí wọn dúró ní iṣòtẹ̀ méjèjì ti àwọn málúù wúrà nàà pẹ̀lú iṣòtító. Iṣòtẹ̀ àkókó ni ti Áróni, èkejì sì ni iṣòtẹ̀ Jeroboamu. Nínú àwòrán méjèjì nàà, àwọn ọ̀mọ̀ Léfi dúró fún àwọn olóòtító, àti pé àwòrán méjèjì nàà ñ pèsè ẹ̀lẹ̀rìí méjì nípa iṣòtító egbé kan tí àwọn ọ̀mọ̀ Léfi ẹ̀jọ̀ fún ní ọ̀fin Ọ̀jọ̀ Àikú tí ñ bọ̀ láipẹ̀. Áróni ẹ̀ málúù wúrà kan. Wúrà jẹ̀ àmì Bábílónì, málúù ọ̀mọ̀ sì jẹ̀ àwòrán ẹ̀ranko nàà. Léyìn nàà, ó yàn àsẹ̀ kan kalẹ̀, àwọn ẹ̀niyàn aṣiwèrè sì jó ní ihòhò yí málúù nàà ká. Gbogbo iṣòtẹ̀ wọn dá lóri, ó sì jẹ̀ imísí rẹ̀ nínú ikòsilẹ̀ wọn sí Mósè, ojìṣe tí a yàn.

Mósè sì wí fún Áróni pé, Kí ni àwọn ẹ̀niyàn wònyí ẹ̀ sí ọ̀, tí o fi mú ẹ̀ṣẹ̀ ńlá beẹ̀ wá sórí wọn? Áróni sì dáhùn pé, Kí ibínú olúwa mi má bà a gbóná: iwọ̀ mọ̀ àwọn ẹ̀niyàn nàà, pé wọn ti fi ara wọn lé ibi. Nítorí wọn wí fún mi pé, Ẹ̀ àwọn ọ̀lórùn fún wa, tí yóò máa lọ níwájú wa: nítorí Mósè yí, ọ̀kúnrin nàà tí ó mú wa gòkè wá kúrò ní ilẹ̀ Ejibiti, a kò mọ̀ ohun tí ó ẹ̀lẹ̀ sí i. Èmi sì wí fún wọn pé, Ẹ̀nikẹ̀ni tí ó bá ní wúrà kankan, kí wọn yọ̀ ọ̀ kúrò. Beẹ̀ ni wọn fi í fún mi: léyìn nàà mo sọ̀ ọ̀ sínú iná, ọ̀mọ̀ málúù yí sì jáde wá. Nígbà tí Mósè sí rí i pé àwọn ẹ̀niyàn nàà wà ní ihòhò; (nítorí Áróni ti mú wọn wà ní ihòhò sí itijú wọn láàrin àwọn ọ̀tá wọn:) Nígbà nàà ni Mósè dúró ní ẹ̀nu ọ̀nà ibùdó, ó sì wí pé, Ta ni ó wà léyìn Olúwa? kí ẹ̀ni nàà tò mí wá. Gbogbo àwọn ọ̀mọ̀ Léfi sì kóra wọn jọ̀ sọ̀dọ̀ rẹ̀. Ó sì wí fún wọn pé, Báyi ni Olúwa Ọ̀lórùn Ísírẹ̀lì wí, Kí olúkúlùkù fi idà rẹ̀ sí egbé rẹ̀, kí ẹ̀ sí máa lọ̀ wólé, kí ẹ̀ sí máa jáde láti ẹ̀nu ọ̀nà dé ẹ̀nu ọ̀nà káákiri ibùdó nàà, kí ẹ̀ sí pa olúkúlùkù arákúnrin rẹ̀, àti olúkúlùkù aláábàákégbé rẹ̀, àti olúkúlùkù aláduúgbò rẹ̀. Àwọn ọ̀mọ̀ Léfi sì ẹ̀ gégé bí ọ̀rọ̀ Mósè: ó sì jẹ̀ pé ní ọ̀jọ̀ nàà, ó tò egbèrún mẹ̀ta ọ̀kúnrin nínú àwọn ẹ̀niyàn nàà ni wọn ẹ̀subú. Eksodu 32:21–28.

Àwọn tí wọn jó̀ jẹ̀ ará Laodicea tí wọn fihàn “itijú ihòhò wọn,” ẹ̀yí tí í ẹ̀ ikilò àjàkálẹ̀-àrùn kẹ̀fà, ikilò nípa àìní nàà láti lóye dáadàa idásilẹ̀ mẹ̀ta ti Róòmù ọ̀de-òní gégé bí dragoni, ẹ̀ranko nàà, àti wòlìi èké. Íkilò nàà tako itumọ̀ aládáni Uriah Smith gidigidi, itumọ̀ tí ó ba àwọn ọ̀tító tí ó ní í ẹ̀ pẹ̀lú àjàkálẹ̀-àrùn kẹ̀fà àti Armagedoni jẹ̀.

Àwọn tí wọn fihàn ipò wọn gégé bí ti Laodicea ti kọ̀ aṣẹ̀ ojìṣe tí a yàn sílẹ̀, wọn sì fihàn imọ̀ tí ó dàrú kan nàà gégé bí àwọn tí wọn yàn láti sọ̀ àmì Satani ti “ojoojúmọ̀” di àmì iwà-mímọ̀ iṣẹ̀ iránsẹ̀

ibi mímọ Kristi. Wọn sọ idándè wọn di ti ọlọrun àpẹẹrẹ kan, sùgbón ọlọrun tí wọn yàn láti jòsìn jẹ àmì ọlọrun Ejibiti, Ejibiti sì jẹ àmì dragoni nàà. Gégé bí ó ti rí pẹlú Adventisimu ti Laodicea, wọn kọ òtítọ nàà pé “ojoojúmọ” jẹ àmì Romu keferi, dragoni nàà, wọn sì dá àmì Satani mò gégé bí àmì Kristi.

Ọmọ èniyàn, dojú kọ Farao ọba Ejibiti, kí o sì sọ àsọtẹlẹ sí i, àti sí gbogbo Ejibiti: Sọrò, kí o sì wí pé, Báyii ni Olúwa Ọlọrun wí; Wò ó, èmi wà lòdì sí ọ, Farao ọba Ejibiti, ejò nílá tí ó dùbúlẹ ní àárín àwọn odò rẹ, ẹni tí ó ti wí pé, Odò mi jẹ ti èmi fúnra mi, èmi ni sì ti dá a ẹ fún ara mi. Hesekieli 29:2, 3.

Àwọn ọlọtẹ Ááronì gbà irọ nàà gbọ pé àmì ejò nílá nàà, tí a sàpẹẹrẹ rẹ nípasẹ ọmọ màlúù wúrà, ni ọlọrun tí ó ti gbà wọn là kúrò ní isinrú Ejibiti. Àdífentisimù ti Laodíkíà gbà irọ nàà gbọ pé àmì Róòmù keferi (ejò nílá nàà), tí a sàpẹẹrẹ rẹ nípasẹ “ìgbà gbogbo,” jẹ àmì Kristi tí iṣẹ rẹ jẹ láti gba èniyàn là kúrò ní isinrú ẹṣẹ nínú iṣẹ-íránṣẹ Rẹ nínú ibi mímọ ọrun. Wọn sì tún kọ oníṣẹ-íránṣẹ tí a yàn nàà, gégé bí Àdífentisimù ti Laodíkíà nàà ẹ ẹ nínú àrìyànjìyàn lóri àpẹẹrẹ “ìgbà gbogbo.”

Nínú iran àkókó (1844 sí 1888) ti Adventismu Laodikea, wọn kọ iṣẹ Miller nípa idánimọ àwọn àkókò méje nàà. Nínú iran kejì (1888 sí 1919) wọn bèrẹ ilànà ikòsilẹ òtítọ “ojoojúmọ.” Nínú iran kẹta wọn (1919 sí 1957) wọn ti padà sí òye Protestantismu apẹyindà pé àwọn ọlọṣà àwọn èniyàn rẹ ni Antiochus Epiphanes. Ní ojọ ketàlá, oṣù Kẹsàn-án, ọdún 2001 wọn kọ ipa Islam nínú àsọtẹlẹ Bíbélì nígbà tí ẹgbé kẹta dé ní ojọ nàà. Ọkọ̀ọkan àwọn òtítọ mẹrin wònyí ni Miller gbéga múlẹ, a sì sojú wọn lóri àwọn tábilì méjì ti Habakuku, àti pé ọkọ̀ọkan wọn jẹ òtítọ ipilẹ tí a sọ pé ó wá láti inú iṣẹ Miller, ẹni tí Sister White pè ní “ẹni àyànfé.”

Ìṣòtẹ Jeroboamu bèrẹ ní ibèrẹ ìjọba àrìwá, tí ó ní àwọn ẹyà mewaá tí wọn fi Jeroboamu jẹ ọba àkókó wọn. Jeroboamu ẹ ọmọ màlúù wúrà méjì, ó sì fi ọkan sí Beteli, tí itumọ rẹ jẹ ilé Ọlọrun, àti ekeji sí Dani, tí itumọ rẹ jẹ idájọ. Papọ, Beteli àti Dani dúró fún àpapọ ìjọ (Beteli) àti ipínlẹ (Dani). Gégé bí ó ti rí nínú ìṣòtẹ Aaroni, wúrà ni a fi ẹ àwọn ọmọ màlúù nàà, àmì Bábílóni, àti pé àwọn méjèjì jẹ àwòrán ẹranko kan. Gégé bí ó ti rí pẹlú Aaroni, Jeroboamu tún pàsẹ àjòdún ọdọdún kan, ó sì sọ pé àwọn ọmọ màlúù nàà ni àwọn ọlọrun tí ó mú àwọn èniyàn Ọlọrun jáde kúrò ní Ejibiti.

Jeroboamu sì sọ ní ọkàn rẹ pé, Ní báyii ni ìjọba yòò padà sí ilé Dáfidi: bí àwọn èniyàn wònyí bá gòkè lọ láti rú ẹbọ ní ilé Olúwa ní Jerusalemu, nígbà nàà ni ọkàn àwọn èniyàn wònyí yòò tún padà sọdọ olúwa wọn, àní sọdọ Rehoboamu ọba Juda; wọn yòò sì pa mí, wọn yòò sì tún padà tọ Rehoboamu ọba Juda lọ. Nítorí nàà ọba nàà gbimọ, ó sì ẹ ọmọ màlúù méjì ti wúrà, ó sì wí fún wọn pé, Ó pọ̀ jù fún yín láti máa gòkè lọ sí Jerusalemu: wò ó, àwọn ọlọrun rẹ, Ísírẹlì, tí wọn mú ọ jáde ní ilé Ejibiti. Ó sì gbé ọkan kalẹ ní Beteli, ekeji sì ni ó fi sí Dani. Ọràn yìí sì di ẹṣẹ: nítorí àwọn èniyàn lọ láti foríbalẹ níwájú ọkan nàà, àní títí dé Dani. Ó sì kọ ilé àwọn ibi gíga, ó sì yan àlùfáà láti inú àwọn ẹni-kèrindinlógún nínú àwọn èniyàn, àwọn tí kì í ẹ nínú àwọn ọmọ Lefi. Jeroboamu sì dá àjọyọ kan silẹ ní oṣù kejọ, ní ojọ keṣẹdógún oṣù nàà, tí ó dàbí àjọyọ tí ó wà ní Juda, ó sì rú ẹbọ lóri pepe nàà. Bákán nàà ni ó ẹ ní Beteli, nípa fífi ẹbọ rú sí àwọn ọmọ màlúù tí ó ti ẹ: ó sì fi àwọn àlùfáà àwọn ibi gíga tí ó ti ẹ sí Beteli. Nítorí nàà ó rú ẹbọ lóri pepe tí ó ti ẹ ní Beteli ní ojọ keṣẹdógún oṣù kejọ, àní ní oṣù tí ó ti dá silẹ láti inú ọkàn ara rẹ; ó sì dá àjọyọ silẹ fún àwọn ọmọ Ísírẹlì: ó sì rú ẹbọ lóri pepe, ó sì sun tùràrí. 1 Àwọn Ọba

12:26–33.

Jeroboamu “pinu nínú ọkàn tirè fúnra rẹ,” èyí tí ń sàpẹrẹ iṣẹ Uriah Smith ní fifi “itumò àdání” wọlé, nípasẹ èyí tí yòò fi kọ àwòrán àsọtẹlẹ rẹ. Jeroboamu tẹlẹ àpẹrẹ Aaroni, àti nípa bèẹ́ ó fi ọlórùn Ejibiti hàn ní ọ̀nà àìtọ́ gégé bí Ọlórùn tòótọ́. Ọlórùn tí Aaroni àti Jeroboamu dá kalẹ̀ méjèjèjì dá lóri lílo àmi kan ti ẹ̀dá Rome onihùwásí méjì ní ọ̀nà tí kò tọ́, gégé bí àmi iṣẹ́ ijọba àti iṣẹ́ ijọ. Aaroni àti Jeroboamu, méjèjèjì, ń tọ́ka sí ère agbára dragoni, pẹ̀lú àfihàn àmi ère ẹranko náà. Nítorí náà, àwọn itàn mímọ́ méjèjèjì wònyí ti iṣòtẹ̀ dúró gégé bí àpẹrẹ idánwò ńlá ti àwọn èniyàn Ọlórùn, nípasẹ̀ èyí tí a ó fi pinnu ayanmọ́ wọn títí ayérayé. Gégé bí imísí ti sọ, idánwò náà ni idánwò iṣẹ́dá ère ẹranko náà.

Àrìyànjiyàn àkókó lóri àmi Róòmù gégé bí àwọn olẹ̀ àwọn èniyàn rẹ, èyí tí ó wọ inú àtẹ̀ iṣàkóso aṣáájú-ọ̀nà ọ̀dún 1843, jiyàn pé Antiochus Epiphanes ni olẹ̀ náà, dípò òtítọ́ pé Róòmù ni àwọn olẹ̀ náà. Àrìyànjiyàn àkókó náà sojú àrìyànjiyàn ikeyin lóri pé Róòmù ni àwọn olẹ̀ àwọn èniyàn rẹ, níbi tí a ti ń jiyàn báyii pé Orílẹ̀-Èdè Amérikà ni àwọn olẹ̀ náà, kì í ẹ̀ Róòmù. Síbẹ̀, Antiochus jẹ́ àmi Orílẹ̀-Èdè Amérikà nínú eṣẹ̀ mẹ̀wàá títí dé mḕẹ̀dógún ti Dániẹ̀lì mọ̀kànlá, nítorí náà irọ̀ ibèrẹ̀ àti irọ̀ iparí nípa ẹ̀ni tí a sojú fún jọra pátápátá.

Òkùnkùn àti idàrúdàpọ̀ lóri ohun tí Antiochus dúró fún ní àwọn ojọ́ ikeyin, ń mú idàrúdàpọ̀ wá lóri àwòrán ẹranko náà, gégé bí iṣòtẹ̀ Aaroni àti Jeroboamu ti ẹ̀. Idàrúdàpọ̀ nípa àwòrán ẹranko náà ń ṣeṣẹ̀ gan-an ní àkókò tí idánwò ńlá fún àwọn èniyàn Ọlórùn jẹ́ idásílẹ̀ àwòrán ẹranko náà.

“Olúwa ti fi hàn mí ní kedere pé àwòrán ẹranko náà yóò dá sílẹ̀ kí àkókò idánwò tó parí; nítorí pé oun ni yóò jẹ́ idánwò ńlá fún àwọn èniyàn Ọlórùn, èyí tí a ó fi pinnu àyanmọ́ wọn títí láé. Ipò rẹ́ jẹ́ àkọ̀jọpọ̀ àìbámu tó rúdurúdu bèẹ̀ gẹ́gẹ́ tí àwọn diẹ̀ péré ni yóò tan.”

“Nínú Ifihàn 13 ni a ti fi kókó-ọ̀rọ̀ yíi hàn gbangba; [Ifihàn 13:11–17, tí a fa ọ̀rọ̀ rẹ̀ yọ].”

“Eyi ni idánwò tí àwọn èniyàn Ọlórùn gbọ̀dọ̀ ní kí a tó fi èdidi lé wọn. Gbogbo àwọn tí ó fi iṣòtítọ́ wọn sí Ọlórùn hàn nípa pípa ọ̀fin Rẹ̀ mọ́, tí wọn sì kọ̀ láti gba sábatì èké kan, yóò dúró lábẹ̀ àsíá Olúwa Ọlórùn Jèhófá, wọn yóò sì gba èdidi Ọlórùn aláàyè. Sùgbón àwọn tí wọn fi òtítọ́ tí ó ní ipilẹ̀ṣẹ̀ ọ̀run sílẹ̀, tí wọn sì gba sábatì Sunday, wọn yóò gba àmi ẹranko náà.”

Manuscript Releases, volume 15, 15.

Nígbà tí Sister White fowósí iwòye Miller pé “ojoojúmọ́” ń sàpẹrẹ Romu keferi, ó sọ pé láti ọ̀dún 1844 wá, “àwọn iwòye miiran”, ní ọ̀pọ̀, ni a ti tẹ̀ lé, èyí tí ó mú “òkùnkùn àti idàrúdàpọ̀” wá. Idàrúdàpọ̀ tí àwọn iwòye èké nípa “ojoojúmọ́” mú wá, èyí tí í ẹ̀ àmi Romu keferi, gégé bí “àwọn ọ̀lọ̀ṣà èniyàn rẹ,” ń mú idàrúdàpọ̀ àti òkùnkùn wá ní ti iyàtọ̀ tó wà lááárín Romu àti ère Romu.

Àwọn àrìyànjiyàn àkókó àti ikeyin lóri àmi kan ti Róòmù ṣeṣẹ̀ lááárín àwọn èniyàn májẹ̀mú àtijọ́ kan tí a ń kojá lo, àti àwọn èniyàn kan tí wọn sì ń di èniyàn májẹ̀mú tuntun Ọlórùn ní àkókò náà. Àrìyànjiyàn náà ní nínú ifékúfẹ́ láti jẹ́ kí a ṣàkóso wọn nípa àwọn ọ̀fin girámà tí a ti fi idí múlẹ̀, nítorí pé ọ̀rọ̀ náà “pẹ̀lú” nínú eṣẹ̀ kẹ̀rínlá ni àwọn Pùrótésítántì kọ, nípa bèẹ̀ ni wọn fi sọ pé àwọn ọ̀lọ̀ṣà náà gbọ̀dọ̀ jẹ́ agbára kan náà tí a sojú fún nínú àwọn eṣẹ̀ tó sáájú.

Ó sojú iyípadà itumọ̀ Ìwé Mímọ́ nígbà tí a fi ipa mú Antiochus láti jẹ́ àwọn ọ̀lọ̀ṣà. Ó jẹ́ itumọ̀ tikára ẹ̀ni, nítorí pé ẹ̀kọ̀ èké èyíkẹ́yíi tí ó tako òtítọ́ jẹ́ itumọ̀ tikára ẹ̀ni. Àrìyànjiyàn náà fúnra rẹ̀ di òtítọ́

ìpilẹ̀, nítorí a kọ ọ sí orí àtẹ̀ ìṣàfihàn àwọn aṣáájú-òṅà ọdún 1843. Ìfidímúlẹ̀ àtẹ̀ náà nípasẹ̀ ìmísí jẹ́rìí sí í, ó sì fídí “àwọn ọlọṣà” múlẹ̀ gégé bí ààmí tí Róòmù, ó sì gbé ìjẹ́pàtáki òtítọ̀ náà ga, nítorí pé láti kọ ẹ̀kọ̀ náà sílẹ̀ ní láti kọ mejeeji sílẹ̀, ìpilẹ̀ àti àṣẹ̀ Ẹ̀mí Àṣọ̀tẹ̀lẹ̀.

Ìmọ̀ yíyẹ̀ nípa àwọn adigunjalẹ̀ àwọn ènìyàn rẹ̀ tí n̄ ṣàpẹ̀rẹ̀ Róòmù, tí a fi kún àpẹ̀rẹ̀ àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ tí àwọn àngẹ̀lì fi fún William Miller, nítorí pé ó bá àpẹ̀rẹ̀ àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ tí ó wá lóye tí ó sì gbékalẹ̀ mu; èyí ni pé: Róòmù abọ̀rìṣà àti Róòmù pàpà ni ìpilẹ̀ gbogbo àwọn ilò àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ rẹ̀.

Ìtumọ̀ aládaáni Uriah Smith tí ó fi dá ọba àrìwá nínú eṣẹ̀ kẹ̀rínlélógbòn tí Danieli mọ̀ gégé bí Faranse, lẹ́yìn náà sì tún dá a mọ̀ Tọ̀kì nínú eṣẹ̀ ogójì, ní àwọn idánimọ̀ èké méjì ti ọba àrìwá. Ìkòsílẹ̀ Smith kúrò lórí àwọn ìpilẹ̀ ní ọdún 1863 mú ifọ́jú kan wá tí kò jẹ́ kí ó rí òfin ìpilẹ̀ kan pàtáki jùlọ̀ nínú àṣọ̀tẹ̀lẹ̀, èyí ni pé: ní iwọn àkókò kan tó sún mọ̀ igbà Kristi, àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ fi àwọn àjọṣe ẹ̀mí òde òní tí a ti ṣàpẹ̀rẹ̀ wọn nípasẹ̀ àwọn àjọṣe gidì àtíjọ̀ hàn. Pọ̀lù kòni ní òtítọ̀ yíí ní pàtò bí ó ṣe fi hàn pé ohun tí ó kọ́kọ̀ dé ni ti gidì, lẹ́yìn èyí ni ti ẹ̀mí.

Ṣùgbọ̀n kí í ṣe èyí tí í ṣe ti ẹ̀mí ni ó wá ní àkókò, bí kò ṣe èyí tí í ṣe ti ẹ̀dá; lẹ́yìn èyí náà ni èyí tí í ṣe ti ẹ̀mí. 1 Kòrinti 15:46.

Smith jẹ́ ọ̀kan lára àwọn ènìyàn májẹ̀mú tí wọn ti rọ̀pọ̀ Ìsìn Pùròtẹ̀sítàntì tí ó ti sọ̀tẹ̀ gégé bí ènìyàn Ọlọ̀run, ṣùgbọ̀n ó gbẹ̀jà ìṣọ̀tẹ̀ wọn nígbà tí ó kọ̀ igbà méje náà, tí ó sì mú àwòrán itòlẹ̀ṣeṣeṣe 1863 rẹ̀ wólé. Lílò ìtumọ̀ àdání rẹ̀ mú ìmọ̀ tí kí í ṣe òtítọ̀ jáde nípa Armagedoni nínú Ìfihàn orí kẹ̀rindínlógún, èyí tí ó tún jẹ́ idánwò miiran lórí ọ̀ye tó tọ̀ nípa Róòmù.

Pẹ̀lú àrìyànjiyàn àkókò nípa àwọn ọlọṣà, Smith sojú fún àwọn tí wọn ti ní ifaramọ̀ pẹ̀lú ìmùṣe àkókò tí àkàwẹ̀ àwọn wúndiá mewaá. Nípa bẹ̀, pẹ̀lú ojú-iwòye ara rẹ̀ nípa ọba àrìwá, ó sojú fún ènìyàn májẹ̀mú kan tí a n̄ kojá lo láàárín ọdún 1856 sí 1863, bí wọn ṣe di Ijọ Adventist Ojọ Keje ti Laodicea. Gégé bí ó ti rí pẹ̀lú àwọn Pùròtẹ̀sítàntì nínú àrìyànjiyàn àwọn ọlọṣà, Smith kọbi ara sí àṣẹ̀ gírámà ti eṣe náà, èyí tí ó yí padà pẹ̀lú ìtumọ̀ àdání rẹ̀, nítorí ní ibámu pẹ̀lú gírámà, ọba àrìwá láti eṣe kọ̀kànlélógbòn sí eṣe m̀arùn-ún-dín-lógòrin máa n̄ jẹ́, tí kò sì jẹ́ ohun miiran rárá, agbára pòòpù nikan.

Pẹ̀lú àrìyànjiyàn nípa “ojoojúmọ̀,” irọ̀ ni wọn mú wọ inú itàn Advent láti ọwọ̀ Willie White àti A. G. Daniells láti fi gbé ojú iwòye Pùròtẹ̀sítàntì àtíjọ̀ ró pé “ojoojúmọ̀” n̄ sojú iṣe iranṣe mímọ̀ Kristi nínú ibi mímọ̀ rẹ̀. A ti mọ̀ itàn pàtò yẹn nínú Àwọn Tábilì Habakkuk, ṣùgbọ̀n ó ṣe pàtáki láti kíyèsì ẹ̀rì èké tí ó bá ipolongo àti ìmúlẹ̀ ojú iwòye tí kò tọ̀ yẹn lo, nítorí pé Miller mọ̀ ọ̀ye tí ó tọ̀ nínú Second Thessalonians, níbi tí ọ̀ràn náà ti jẹ́ ifiwéra láàárín àwọn tí wọn fé òtítọ̀ àti àwọn tí wọn gbà irọ̀ gbọ̀.

Ìjìyàn nípa “irúbọ̀ ojoojúmọ̀” fi kún ọ̀ye ilà lórí ilà pé ìjìyàn ikeyin ti Romu n̄ ṣeṣe ní àkókò itújáde Ẹ̀mí Mímọ̀. Bí a ṣe n̄ tú Ẹ̀mí Mímọ̀ jáde láti òkè wá, bẹ̀, ni agbára kan láti isàlẹ̀ n̄ dide, tí ó sì n̄ gba àwọn tí wọn bá tẹ̀wọ̀ gba a ní inú rẹ̀ gégé bí agbára Ọlọ̀run, bí ó tilẹ̀ jẹ́ pé itanràn líle ni.

“Àwọn agbára n̄lá méjì tí n̄ bá ara wọn já n̄ ṣiṣe, ọ̀kan láti isàlẹ̀ wá, èkejì láti òkè wá. Gbogbo ènìyàn wá lábẹ̀ ìmísí aṣírí ọ̀kan tàbí èkejì, àwọn iṣe rẹ̀ yóò sì fihàn iwà ìmísí tí wọn ti jáde wá. Àwọn tí wọn ti so ara wọn pọ̀ mọ̀ Kristi yóò máa ṣiṣe ní gbogbo igbà ní ọ̀nà Kristi. Àwọn tí wọn sì wá ní ìṣọ̀kan pẹ̀lú Satani yóò ṣiṣe lábẹ̀ ìmísí olórí wọn, ní itakò sí agbára àti iṣe Ẹ̀mí

Mímọ. A ti fi ifẹ-inú èniyàn sílẹ láàyè láti hù, a sì n fi hàn nípasẹ ihùwàsí ohun tí ẹmí n sìşẹ lórí òkàn. “Nípa ẹsò wọn ni ẹyin yòò fi mò wọn.” The 1888 Materials, 1508.

Ìyàtò àsoṭẹlẹ tó wà nínú àrìyànjìyàn nípa “ojoojúmọ” ni idánimọ àmì ẹjò nílá gégé bí àmì Kristi. Àwọn tí n kọ òtítọ sílẹ, wọn tún n kọ ipa Miller sílẹ, ẹni tí ó sàwàrí òtítọ yí, àti nípa bèẹ wọn n kọ Ẹmí Mímọ sílẹ, wọn sì n ẹ ẹşẹ àidáríjì.

Nínú àpilẹkọ tó kàn, a ó gbé àrìyànjìyàn kan didẹ nípa Róòmù tí ó şẹlẹ láipẹ léyìn ojọ September 11, 2001.

“A n gbé ní àkókò kan nígbà tí iyè jẹ ohun tí ó şeyebíye jùlọ, tí ó sì tún jẹ ohun tí ó mú ifẹkúfẹ pọ jùlọ. Ọpin ohun gbogbo ti súnmọ etilé. Àwọn işẹlẹ amúnikún-fún-ẹrù yòò máa n sípayá níwájú wa lópọ ịgbà; nítorí àwọn agbára tí a kò rí ni n şişẹ, tí wọn sì n fi isapá gíga hàn. Àwọn agbára òkùnkùn láti isàlẹ n şişẹ lórí àwọn aşojú èniyàn, àwọn èniyàn búburú sì n fowosowopọ pẹlú àwọn ángẹlì búburú láti jagun sí àwọn òfin Ọlórùn àti ịgbàgbọ Jesu; ní àkókò kan náà, agbára kan láti òkè n şişẹ lórí àwọn tí yòò teríba fún àwọn ipa Ọlórùn, àwọn èniyàn Ọlórùn sì n fowosowopọ pẹlú àwọn imọ ọrun. Kò sí ohun kankan tí yòò lè borí idékùn tí yòò dé bá ọkàn gbogbo èniyàn ní àwọn ojọ ikeyin wònyí láti dán án wò àti láti fi í şe adánwò, bí kò şe ịgbàgbọ tòótọ, gidi. Ọlórùn gbòdọ jẹ ibi ààbò wa; a kò lè gbẹkẹlẹ àwòşe, ijéwọ, ayeyẹ ẹşin, tàbí ipò, tàbí kí a rò pé nítorí a ní orúko pé a wà láàyè, a ó lè dúró ní ojọ idánwò. Ohun gbogbo tí a lè mì yòò mì, àwọn ohun wònyí sì tí a kò lè mì nípasẹ àwọn itanjẹ àti aşişe àwọn ojọ ikeyin wònyí ni yòò dúró şinşin. Fi ọkàn mó Ọkúta àinípekun pátápátá; nítorí nínú Kristi nikan ni ààbò yòò wà. Jesu şàpẹjúwe àwọn ojọ tí a n gbé yí gégé bí ojọ ewu. Ó ní pé, ‘Gégé bí ojọ Noe ti rí, bèẹ ni ibọ wíwá Ọmọ èniyàn yòò rí pẹlú. Nítorí gégé bí ó ti rí ní àwọn ojọ tí ó şáájú ikún omi, wọn n jeun, wọn n mu, wọn n fẹ, wọn sì n fi àwọn omọbinrin wọn fún ní ịgbéyàwó, títí di ojọ tí Noe wọ inú ọkọ, wọn kò sì mò títí tí ikún omi fi dé tí ó sì gbá wọn gbogbo lọ; bèẹ ni ibọ wíwá Ọmọ èniyàn yòò rí pẹlú.’ ‘Bèẹ pẹlú ni ó rí ní ojọ Lot; wọn n je, wọn n mu, wọn n rà, wọn n tà, wọn n gbin, wọn n kólẹ; şùgbón ní ojọ kan náà tí Lot jade kúró ní Sodomu ni iná àti eérú ọfà sí rò láti ọrun, ó sì pa wọn gbogbo run. Bákan náà ni yòò rí ní ojọ tí a ó fi Ọmọ èniyàn hàn.’ ‘Nígbà tí Ọmọ èniyàn bá wà nínú ògo rẹ, àti gbogbo àwọn ángẹlì mímọ pẹlú rẹ, nígbà náà ni yòò jókòó lórí itẹ ògo rẹ: a ó sì kó gbogbo orílẹ-èdè jọ sí iwájú rẹ: yòò sì ya wọn kúró lótootọ, gégé bí oluşọ-àgùntàn şe n ya àgùntàn rẹ sọtọ kúró lódo ewúre: yòò sì fi àgùntàn sí ọwọ ọtún rẹ, şùgbón ewúre sí ọwọ òsì. Nígbà náà ni Ọba yòò sọ fún àwọn tí ó wà ní ọwọ ọtún rẹ pé, E wá, ẹyin alábùkún Baba mi, ẹ jogún ijọba tí a ti pèsè sílẹ fún yín láti ipilẹ ayé wá.’ Ọnà tí a gbà n gbé iyè wa ní ayé yí ni yòò pinnu àyànmọ wa títí ayérayé níbẹ; a fi í sí ọwọ wa láti sọ bóyá a ó wà pẹlú àwọn tí n jogún ijọba Ọlórùn, tàbí pẹlú àwọn tí n lọ sínú òkùnkùn ita. Ọlórùn ti şe gbogbo ipèsè fún ịgbàlà wa; nítorí náà, ẹ jẹ kí a lo ẹyí tí a rà ní iye tí kò láfiwé. ‘Nítorí pé Ọlórùn fẹ ayé tó bèẹ gégé tí ó fi omọ rẹ bíbí kan soşo fúnni, kí ẹnikẹni tí ó bá gba a gbọ má bàjẹ, şùgbón kí ó ní iyè àinípekun.’” Youth Instructor, August 3, 1893.